

Versterkt Verlangen

Versterkt Verlangen

Monka Melissa

Colofon:

Met dank aan de makers van de hieronder genoemde tv-series en films, waarmee mijn ongeleefde leven gecreëerd werd:

Miss Potter

Little House on the Prairie

Happy Valley

Private Practice

McLeod's Daughters

Outlander

Any day now

Last Tango in Halifax

Naam geleend van: Ardtornish Estate, Trossachs Estate, LonMor Estate en Castle Balmoral

Fragmenten uit de proloog van het boek: Het ongeleefde leven van Adam Phillips

Redactie en correctie: bureau Tekstblick

Schrijver: Ilonka Melissa

Coverfoto: Andrew Buchanan

ISBN: 9789464183238

Ter nagedachtenis aan mijn ouders
Riet en Wil
1933 – 2017

Van Ilonka Melissa verscheen eveneens
bij Free Musketeers, uitgeverij en producties

“Telkens weer Teruggetrokken”: uitgewerkte
cursusopdrachten

Ter verwelkoming van mijn kleindochters
Lucy & Emma
2017 en 2019

Wat dat verlangen voor mij betekent:

Als ik vioolmuziek hoor, voel ik mijn verlangen
naar boven borrelen.

Mijn verlangen versterkt door vioolmuziek:
‘Versterkt Verlangen’

Mijn verlangde leven, de pijn: het gevoel van
verlangen.

Verlangen om samen te zijn, wat niet lukt.
Leef ik die pijn omdat ik er niets aan deed om hem
om te zetten in daden?

De risico's heb gemeden en de kansen voorbij heb
laten gaan?

Wat is mijn verlangen?

Bij een groep mensen horen die mij begrijpen.
De woorden Samenhorigheid en Eensgezindheid
raken mij diep.

Maar in feite moet ik mijn geluk zelf maken zodat
het niet afhangt van anderen.

Ik moet ook gelukkig zijn zonder dat ze mij
begrijpen. Ik moet over de behoefte aan begrepen
willen worden heen stappen. Hoe?

Door van mezelf te houden en het leven dat ik voor
ogen had los te laten, om het leven te kunnen
leiden dat voor me is weggelegd.

Doorwoord

‘Het leven waarover je niet nadenkt is het leven vast wel waard. Maar is een leven dat je niet leeft het waard om over na te denken? Het lijkt een vreemde vraag, tot je bedenkt hoe vaak we denken aan het leven dat we niet leiden, het leven dat we mislopen, het leven dat we zouden kunnen leven maar om de een of andere reden niet leven. Waar we over fantaseren en waar we naar verlangen zijn de ervaringen, de dingen en de mensen die ontbreken. Juist dat ontbreken van waar we behoefte aan hebben zet ons aan het denken, maakt ons boos of verdrietig. We moeten ons wel bewust zijn van wat we missen in ons leven. Ook al maakt het ons blind voor wat we wel hebben en wat binnen handbereik is. Maar we leren ook ergens in de zone te leven tussen het leven dat we leiden en de levens die we zouden willen leiden. We geloven ergens wel dat het gedroomde leven voor ons openlag, maar om de een of andere reden, - en we kunnen een groot deel van ons leven op zoek zijn naar die reden, - was dat geen mogelijk leven. En dat wat niet mogelijk is gebleken wordt maar al te gemakkelijk het verhaal van ons leven. Verlangen is wat we doen om te overleven en we verlangen alleen naar wat er niet is. De ongeleefde levens zijn

vaak belangrijker voor ons dan ons zogenaamd geleefde leven. We kunnen ons ook geen leven voorstellen zonder die levens en denken dat ze een onmisbaar onderdeel vormen. Ze zijn een vorm van zelfhulp. Je plaats in de wereld vinden betekent een plaats vinden of creëren waar tegemoet wordt gekomen aan jouw behoeften.'

Die plaats heb ik gevonden in het schrijven van dit boek, waardoor:

ik tot de conclusie ben gekomen
dat ik voor mijn gevoel
wél beide levens heb geleefd.
In mijn hoofd zeker.

Voor mijn kinderen
Patrick en Lisa

Een

Depressief zat ik ineengezakt op mijn leren tweezitsbank, de bank die we gekocht hadden ter gelegenheid van ons vijftiengjarige huwelijk. Twan, mijn man, wilde een eigen eenpersoonsstoel, maar ik wilde een eigen tweezitsbank, zodat mijn honden lekker warm tegen me aan konden kroelen als ik tv zat te kijken. Bedroeft keek ik naar een foto van Twan en mij die naast me op een tafeltje stond. De manier waarop wij op die foto poseerden, ik met mijn hand op zijn schouder, heel knus naast elkaar, was schijn. Mijn eigen leven was meer schijn dan de hele schijnwereld van de films en series waar ik op tv naar keek, bij elkaar. Wat had ik nou helemaal bereikt in de jaren die zomaar voorbij waren gevlogen? Die jaren waren voornamelijk gevuld geweest met het opvoeden van twee fantastisch leuke kinderen, een jongen en een meisje, inmiddels volwassen, en zeven dierbare honden. Vorig jaar hadden we onze laatste sheltie-pup teefje, Misty, gekocht als maatje voor onze Darcy van een jaar. En we hadden nog een oudje van bijna tien jaar, Indy. Mijn honden waren op dit

moment nog het enige positieve. Ik vroeg me af waarom ik, ondanks al mijn goede bedoelingen, mijn wilskracht en mijn doorzettingsvermogen, toch geen steek verder kwam in dit leven dan hele dagen voor de buis hangen. Het moest toch anders kunnen?

Als ongetrouwde vrouw van vijftentwintig diende ik me volgens mijn moeder op een bepaalde manier te gedragen, en dat was zeker niet zelf van uitgever naar uitgever rijden met een stel vrienden. Vrienden die ik notabene met waterverf op een vel perkamentpapier had getekend dat ik in de onderste la van mijn bureau bewaarde. Vrijdagmiddag wikkelde ik mijn aquarellen in een wit-blauw gestreepte doek en zonder ze te vouwen ook nog eens in een stevige grote map, zodat ik ze zonder schade kon vervoeren. Ik raapte al mijn moed weer bij elkaar, trok mijn jas aan en reed naar de laatste uitgever voor deze week in Breda. Deze was gehuisvest in een indrukwekkend pand. Snel parkeerde ik de auto in de garage onder het gebouw, liep door de voordeur naar binnen en meldde me bij de receptie. Wachtend op de gang, rook ik de geur van de roze anjers die in een vaas op de balie stonden en hoorde ik de roddels die de receptioniste met een collega deelde. Het leidde me af van de zenuwen die ik in mijn buik voelde.

Na tien minuten werd ik door de secretaresse opgehaald en aan twee broers voorgesteld. Zij zaten in het midden van een ruim kantoor achter twee, enkel door een goedgevormde gatenplant

gescheiden, naast elkaar staande bureaus. Om hen heen stonden nog meer prachtige grote kamerplanten. Ik nam plaats op de enige lege stoel die er stond, aan de andere kant van het bureau van de man met een brilletje, en kwam meteen ter zake. Eerst liet ik mijn aquarel van een meisje met blond haar zien. De andere man kwam achter zijn broer staan en keek over diens schouder mee. Daarna toonde ik het doek, waarop een door mij met acrylverf geschilderd zwart-wit hondje stond. Als derde volgden nog mijn tekeningen. Beide heren keken bedenkelijk naar het meisje en het hondje en gromden bij elke volgende tekening telkens anders.

‘Ik verkoop mijn tekeningen nu al zeven jaar. Ze worden gebruikt voor allerlei wenskaarten,’ zei ik er nog bij. Nerveus toonde ik hun ook een van die kaarten. Beide heren gromden weer met een bedenkelijk gezicht. Ik had enkele van mijn tekeningen in boekjes gebundeld met een zelfverzonnen verhaaltje erbij, en die stalde ik uit op het bureau. Pas na een eeuwigheid zenuwachtig heen en weer wiebelen op mijn stoel kreeg ik een reactie van een van de heren:

‘Kleine meisjes en kleine hondjes, hoe verzint u het.’ Natuurlijk had ik meteen mijn antwoord klaar.

‘Ik verzin ze niet. Ze zijn echt. Ze zijn mijn vrienden.’

De magere broer, Fred bleek later, met zijn brilletje halverwege zijn neus en een al grijs wordend sikje keek verbaasd op.

‘U baseert de dierenkarakters op uw vrienden?’ Hij begreep het niet.

‘Nee, de dieren zijn mijn vrienden ...’ Haastig een eind makend aan mijn relaas, kwam hij ertussendoor:

‘Helaas, de kinderboekenmarkt ...’ De rest wilde ik niet afwachten dus, zei ik vlug:

‘Ik begrijp het. Het was dwaas van me om zonder ervaring ...’ Maar de andere, wat dikkere broer Harold met lange bakkebaarden kwam er nu tussen.

‘H. Bergland & Company wil uw boekje uitgeven, juffrouw Van Grilbot, maar laten we er niet te veel van verwachten. Veel zullen er niet verkocht worden, maar een kleine winst moet wel lukken.’ De magere Fred keek zijn broer net zo verbaasd aan als ik. Mijn wangen vulden zich met bloed, en bij de gedachte alleen al kreeg ik het warm.

‘Mijn beste meneer Bergland, ik ben bijzonder blij. Ik zal alles doen om zeker te stellen dat u zich niet vergist.’ Enthousiast stond ik op van mijn stoel, pakte mijn spullen bij elkaar en zei: ‘Heren

Bergland, bedankt voor uw tijd.’ Fred, nog steeds verbaasd, zei:

‘Graag gedaan. Mijn broer weet altijd wat hij doet.’

Met mijn vrienden terug in mijn portfolio liep ik hun kantoor uit. Plotseling bedacht ik me en ik draaide me snel om met de woorden:

‘Ik weet precies wat ik wil qua boekformaat en prijs, en ik zie niet graag dat verschrikkelijke lettertype uit uw andere kinderboeken.’ Aan de weerspiegeling in het raam naast de deur zag ik dat ik een gezicht trok alsof ik net iets vies had gegeten.

‘Alles zal naar uw wens zijn,’ stelde Fred mij gerust. Ik vermoedde alleen wel dat hij, zodra de deur achter mij dichtklikte, naar Harold zou kijken met een uitdrukking op zijn gezicht of die misschien gek geworden was. Ik bleef nog even luisteren aan de gesloten deur, maar dat had ik beter niet kunnen doen:

‘Kleine hondjes. Je verkoopt er nog geen tien exemplaren van.’ Harold suste zijn broer en zei:

‘Natuurlijk niet, maar er schoot me net te binnen dat we ons kleine broertje Twan een project hebben beloofd. Als hij het verknoeit, wat maakt het dan uit? Juffrouw Van Grilbot zou wel eens

een godsgeschenk kunnen zijn.’ Snel liep ik langs de secretaresse het pand uit.

Drie

Na nog een nachtje wakker liggen en piekeren, belde ik de volgende morgen de huisarts voor een afspraak. Ik legde de situatie uit en vroeg om een verwijskaart. Een week later al zat ik depressief op de bank bij de psychologe en ik vertelde haar waar ik deze keer voor kwam. Een doel in mijn leven! Want dat waren de kinderen altijd geweest. Bijna tien jaar geleden waren ze beiden binnen een half jaar tijd op zichzelf gaan wonen. Daardoor was er een leegte in mijn hart ontstaan die alleen maar groter werd. Hun opvoeding was een heerlijke uitdaging voor me geweest. Ik had er absoluut geen spijt van dat ik onze zoon Nigel, de stamhouder, al op eenentwintigjarige leeftijd had gekregen. Iedereen: burens, vrienden van mijn ouders, familie, collega's, had er zijn bedenkingen over, maar voor mij was hij van onschatbare waarde.

In mijn jeugd had het mij aan niets ontbroken, maar als ik zelf iets wilde, was dat altijd op voorwaarden van mijn ouders geweest. Nigel was echt van mij. Zijn opvoeding vroeg alles van mijn fantasie, en van mijn creatieve en mijn oplossende vermogen, en het stimuleerde me enorm om over

veel verschillende dingen na te denken. Als ik dat kleine levende wezentje zich 's morgens in zijn bedje zag uitrekken met de allerliefste glimlach op zijn toetje, dan spoelde er een golf van warmte door me heen. Mijn hart had nog nooit zo mogen stralen. Om redenen waar ik me toen nog niet bewust van was, was mijn hart altijd donker gebleven. Maar door dit kleine ventje opende het zich ongeremd. Mijn baby'tje gaf me de kracht om de hele nieuwe situatie waar ik in terecht was gekomen, aan te kunnen. Door de komst van onze zoon 'moest' ik namelijk trouwen (zoals het toen heette). Zo belandde ik in een nieuw huis met een nieuwe man en een nieuwe baby. Als enig kind had ik thuis niet veel hoeven doen in het huishouden en koken had ik ook nooit geleerd. Dus echt alles was nieuw voor mij. Toch zag ik het allemaal zonnig in.

Ik stapte in mijn auto en reed richting huis. Bij het Chassé Theater stopte ik even op de parkeerplaats. Zielsgelukkig tilde ik het portfolio dat naast me op de passagiersstoel lag, op mijn schoot. Nog voorzichtiger nu pakte ik het doek met het hondje eruit. Ik kon het wel uitschreeuwen zo blij was ik dat ik na het afmaken van mijn hbo-opleiding toch voor tekenen en schilderen had gekozen in plaats van verder te leren voor kinderarts, zoals mijn goede studievriend Rogier had gedaan. Maar ik fluisterde alleen maar tegen de geschilderde puppy: ‘Het is gelukt. Hoorde je mijn hart te keer gaan? Het leek wel een pauze. We kunnen niet altijd thuis blijven zitten en wachten. We moeten de wereld in alsof het een avontuur is.’ Nog nagloeïend van alle opwindning startte ik de auto. Op de zuidelijke rondweg van Breda naar Prinsenbeek draaide ik het raampje van het portier naast me naar beneden, waardoor de wind wild door mijn loshangende haren waaide. Na een kwartiertje geluk: intens genieten van de wind, reed ik thuis de oprit op. Binnen wachtte Mother (ik weet niet waarom, maar op een gegeven moment betrapte ik mezelf erop dat ik mijn moeder altijd met ‘modder’ aansprak. Toen ik erover nadacht kwam ik tot de

conclusie dat het een Nederlandse uitspraak van het Engelse woord voor ‘moeder’ moest zijn) me al op in de hal. Haar gezicht betrok toen ze mijn onverzorgde haren zag. Mijn euforie maakte meteen plaats voor verzet.

‘Franceska, waar was je nou? Het is na vieren.’ Ik zuchtte verontwaardigd. Ze hoefde niet alles te weten. Ik was al halverwege de trap naar boven toen ze zei:

‘Ik had zelf de auto nodig. Waar was je?’ Bezwaard draaide ik me om en antwoordde:

‘Een stukje rijden met mijn vrienden.’ En daar liet ik het bij. Mother, met een diepe frons op haar gezicht, achterlatend liep ik door naar boven en sloot de deur van mijn kamer achter me. Uitgelaten trok ik mijn jas uit en ik ging aan mijn bureau zitten. Maar de deur zwierde weer open, Mother was me achternagekomen. Met haar wijsvinger in de lucht prikkend, zei ze:

‘Jij hebt helemaal geen vrienden.’ Met een brede lach fluisterde ik:

‘Toch wel, Mother. Iedere keer als ik teken.’ Ik legde nadrukkelijk een nieuw perkamenten vel op mijn bureaublad. Mijn rondborstige Mother, die aan de andere kant van het bureau stond, keek de kamer rond en zei:

‘Sommige tekeningen zijn heel aardig, maar ik ga je niet zo ophemelen als je vader doet en ze ‘grote kunst’ noemen.’ Wachtend op meer keek ik haar aan, maar blijkbaar had ze niets meer toe te voegen aan haar woorden want ze draaide zich om en liep mijn kamer weer uit. Zachtjes riep ik haar achterna:

‘Als ik eenmaal publiceer, zullen we nog weleens zien!’

Vijf

Twan en ik hadden echter geen gelijkwaardige relatie. Als hij 's avonds thuiskwam, waren zijn gedachten nog bezig met zijn werk, waardoor hij zelfs vergat me een kus te geven. 'Schepp je snel op, want ik moet weer weg,' was de enige communicatie die ik op dat moment met hem had. In de korte tijd dat hij thuis was om te eten, trok hij zijn logge, zware, van stalen neuzen voorziene werkschoenen in de keuken altijd even uit en liep hij meteen door naar de eettafel, die al gedekt klaarstond in de woonkamer. Waar hij vervolgens nog even een teug nicotine en teer uit het kleine, afgesabbelde sjekkie dat op zijn lip hing trok. Met mijn ogen dichtgeknepen tegen de uitgeblazen rook vroeg ik hem:

'Wil je dat sjekkie alsjeblieft uitmaken onder het eten?' Elke avond opnieuw moest ik het hem vragen. Zonder nog iets te zeggen en zonder dat hij zijn handen had gewassen, slurpte Twan de soep van zijn lepel. Daarna schepte hij, nadat hij de soepkom opzij had gezet, met lange tanden een aardappeltje en een lepel groente naast het vlees op zijn andere bord. Thuis bij zijn moeder was hij het blijkbaar heel anders gewend geweest.

Mijn beginnerskookkunst als nieuwbakken vrouw viel hem zwaar tegen. Belangstellend vroeg ik hem:

‘Hoe was het op het werk?’ Ik wilde graag over onze zoon vertellen, die zo lief kon lachen als hij net wakker was.

‘Ik kan niet eten en praten tegelijk,’ bromde hij tussen twee happen door. Zijn vader had thuis altijd streng met de pollepel gezwaaid als hij en zijn acht broers en zussen te veel lawaai maakten aan tafel. Maar eten en luisteren kon hij schijnbaar ook niet want even later liep hij alweer naar de keuken. Zijn bord, nog halfvol, zette hij op het aanrecht en uit de koelkast pakte hij een biertje. Daarmee ging hij voor in de woonkamer zitten. Met zijn aansteker opende hij het flesje en nadat hij op de tv het nieuws van zes uur had aangezet, rolde hij een nieuw sjekkie. De helft van de tabak viel van het vloeitje op de grond. Eenzaam at ik alleen verder. Nadat het nieuws was afgelopen trok mijn nieuwbakken man in de keuken zijn schoenen weer aan en riep bij Gods gratie ‘Houdoe’. Met pijn in mijn hart keek ik hem na. Hij liep de tuin uit zonder nog om te kijken. De keren dat ik wel zijn aandacht kreeg, luisterde hij alleen maar om te reageren, niet om te begrijpen. Zo vluchtte hij voor

alle problemen die op ons pad kwamen. Heel lang in zijn werk, later ook in de alcohol.

Twan was van de oude stempel. Hij vond dat de vrouw thuis bij de kinderen moest blijven. Hij zou voor het geld zorgen. Vaak voelde ik me eenzaam zo thuis zonder aanspraak. Ondanks onze slechte verstandhouding werd tweeënhalf jaar later onze dochter Alba geboren. Een meisje, dat wilde ik zo graag. Zij waren mijn enige lichtpuntje van de dag. Nigel kon zo schaterlachen dat je niet anders kon doen dan meelachen. Alba was iets zuiniger met haar lachjes, behalve als ze muziek hoorde en ging dansen. Dan straalde ook haar gezichtje. Samen met hen was ik compleet gelukkig. Toen de kinderen op een leeftijd kwamen dat ze naar de peuterspeelzaal mochten, werd mijn eenzaamheid ook iets minder door het contact met andere moeders op het schoolplein.

De volgende dag zat ik samen met Mother in de woonkamer toen de voordeurbel ging.

‘Verwachten we iemand?’ Ze keek me vragend aan.

‘Mijn uitgever. Het is geen gezelligheidsbezoekje,’ zei ik waarschuwend. Mother gromde verontwaardigd.

‘Ik wou dat je geen ambachtslui hier uitnodigde. Ze brengen stof met zich mee.’

‘De volgende keer ga ik wel naar hun kantoor,’ zei ik nu ook verontwaardigd toen ik langs haar heen naar de voordeur liep om open te doen. Daar stond niet de persoon die ik verwachtte.

‘Ik ben Twan Bergland,’ stelde hij zich voor. Nadat ik hem had binnen gelaten zei hij:

‘Vergeef me mijn inbreuk op uw dagelijkse routine.’

‘Ik verwachtte een van de ...’ Hij onderbrak me een beetje zenuwachtig hikkend met de mededeling:

‘Ik ben Harolds en Freds broer. Ik zit sinds kort in de zaak en zij hebben mij de grote eer geschonken om uw boek aan mij toe te wijzen.’ Belangstellend bekeek ik hem van top tot teen. Om me sterker te voelen, had ik mijn mooiste blouse en een

colbertjasje aangetrokken, wel op mijn vertrouwde spijkerbroek. Maar hij zag er in zijn zondagse pak met stropdas onberispelijk knap uit. Ik ging hem voor naar de eetkamer en vroeg hem plaats te nemen aan de grote tafel. Daar hakkelde hij verder.

‘Het was heel aardig van u om mij uit te nodigen.’

‘Drinkt u thee?’

‘Heerlijk, dank u wel. Met citroen graag.’ Terwijl hij in de eetkamer wachtte, liep ik naar de keuken en ik zette de waterkoker aan. Daarna haalde ik boven snel mijn portfolio uit mijn bureaula. Terug in de keuken schonk ik voor ons beiden thee in en ik liep met een vol glas in mijn rechterhand en het portfolio onder mijn andere arm naar de eetkamer. Twan wilde mijn tekeningen graag bekijken. Ik spreidde de inhoud van de map voor hem op de tafel uit en haalde in de keuken mijn eigen glas met warme karamel-thee. Daarna ging ook ik aan de tafel zitten. In tegenstelling tot zijn broers was hij blij verrast door wat hij zag. ‘Grappig’, ‘verrukkelijk’ en ‘betoverend’ waren de woorden die hij gebruikte. ‘Buitengewoon. Zo prachtig getekend. Ik ben werkelijk sprakeloos.’

‘Misschien moeten we onze zaken meteen bespreken, meneer Bergland,’ zei ik hoopvol. Met tegenzin schoof hij de tekeningen aan de kant, hij had ze nog langer willen bewonderen.

Maar hij gaf me daarna alle aandacht voor de zakelijke kant ervan.

Zeven

Goed, een doel in mijn leven. De psychologe adviseerde onderzoeken te laten doen. Neuropsychologisch, intelligentie en diagnostisch onderzoek. Dit was mijn laatste strohalm. Ik liep heel mijn leven al tegen diezelfde hoge muur aan waardoor ik geen steek verder kwam. Een week later al kon ik langskomen voor een intakegesprek bij het onderzoeksinstituut. Ik had zorgvuldig de mij toegestuurde formulieren ingevuld en geretourneerd. Ruim op tijd voor de heer Fons van Waterschoot om ze door te kunnen nemen. Nadat ik me bij de receptie gemeld had, moest ik nog even wachten. Met mij zaten er nog twee volwassenen met een kind in de wachtruimte. Om kwart over tien stelde de heer Van Waterschoot zich voor aan die ouders en hun kind en vroeg ze met hem mee te lopen. Stomverbaasd trok ik mijn wenkbrauwen op. In de brief die ik had gekregen, stond dat ook ik om kwart over tien een afspraak had bij deze meneer. Dus meldde ik me weer bij de receptie en liet de brief zien. ‘Waarschijnlijk is er een dubbele afspraak gemaakt,’ vertelde de dame die daar zat, ‘ik informeer wel even.’ Slecht op mijn gemak liep ik terug naar de wachtkamer. Nou, het begon al goed. Daar gingen de hoge

verwachtingen. Had ik echt gedacht dat het deze keer anders zou gaan? De moed zonk me voor de zoveelste keer in de schoenen. Was dit mijn laatste strohalp? Na een tijdje kwam de heer Van Waterschoot me dan toch halen. Hij keek in de papieren die ik had teruggestuurd, lichtte er twee grafieken uit en liet mij die zien.

‘Kijk, dit is boven gemiddeld, dus dat zal het probleem wel zijn. Wat wil je nou eigenlijk?’ Weer was ik stomverbaasd. Hij had niet eens gezegd wat het probleem dan wel was. Nog eens vroeg hij wat ik nou eigenlijk wilde. Ik legde, een beetje kwaad nu, uit wat ik ook al op de klachtanalyse-lijst had geschreven. ‘Ik loop nog steeds tegen diezelfde muur omhoog!’ Maar weer vond hij het nodig te vragen:

‘Wat wil je nou eigenlijk?’ Ik was met stomheid geslagen. ‘U kunt bij de balie een afspraak maken voor onderzoeken.’ Ik kreeg een hand en kon weer gaan. De week daarna bestookte ene Rebecca mij de hele dag met allerlei testen en daarna was het wachten. Weer thuis dacht ik nog eens na over wat die Van Waterschoot telkens had gevraagd: wat wilde ik nou eigenlijk? Ik wilde weer iets doen waar ik passie voor voelde, vol vuur over kon praten, het liefst iets in de buitenlucht. Maar wanneer kreeg ik ergens passie voor? Als ik ergens

van hield. Dat had ik ervaren bij het opvoeden van de kinderen en de honden en zelfs in mijn relatie. Ook had ik met veel plezier het vak van internationaal telefoniste-receptioniste uitgevoerd, maar dat vak bestond helaas niet meer. Ik wilde weer leven.

Vermoeid wreef ik in mij ogen. Ik kon niet meer denken, mijn hoofd ontplofte bijna van het lawaai dat van binnen zat. Zou dat dan nooit ophouden? Er zat niets anders op dan te wachten tot ik daadwerkelijk de uitslagen van de gedane onderzoeken in mijn bezit had. De laatste tijd had ik steeds vaker het gevoel dat ik alleen nog maar verplichtingen had, verder niets leuks meer. Ik moest uit die cirkel breken, maar hoe?

Na een week van slecht slapen en veel ongeduld vielen de uitslagen van de testen eindelijk door de brievenbus naar binnen. Ik scheurde de enveloppe open en begon te lezen. Mijn eerste paniecreactie was grote teleurstelling. Ik had altijd in mijn achterhoofd gehouden dat uit een eerdere IQ-test, van twintig jaar geleden, een score van 128 was gekomen. Maar in mijn haast om te weten wat de uitslagen van deze test waren las ik veel te snel en vielen bepaalde woorden als ‘zwakbegaafd’ me op. Ik had al die tijd gehoopt dat mijn problemen aan externe omstandigheden te wijten waren, dat ik er

dus nog iets aan zou kunnen doen. Ik dacht altijd dat als ik maar hard genoeg aan mezelf zou blijven werken, de problemen vanzelf over zouden gaan, maar nu had ik bewijs dat het aan mijzelf lag. Ik was niet meer dan dit.

Ik had me tot nu toe dus eigenlijk nog goed door het leven gebluft. Maar wat nu? Ineens snapte ik ook waarom ik niet over die muur kon komen. Die muur was mijn beperking. Ik moest heel mijn leven gaan bijstellen. Ik had al mijn intelligentie nodig gehad, alleen maar om te kunnen overleven. Ik betrok alles in het persoonlijke en ja, dan was het leven al snel zwaar. Ik had gehoopt nog iets van mijn leven te kunnen maken, maar dat zat er nu niet meer in. Ik zou nooit iemand worden voor wie je respect kon hebben. Het was heel vervelend iets wel te weten, maar het niet te kunnen toepassen. Ik kon mijn eigen adviezen niet uitvoeren. Ik was zo ontsteld dat ik de stille tranen die uit mijn ogen drupten niet eens voelde. Ik snoot mijn neus. Ik kon niets veranderen in mijn leven, al wilde ik het nog zo graag. Wat voor les was dat nou weer om te leren? Niemand zou ooit op gelijkwaardige basis van mij houden. Ik was alleen maar een last. Ik moest gaan inzien dat ik de wereld heel anders ervaaarde dan anderen en dat daardoor die anderen niets van mij begrepen. Ik

zag de wereld zoals ik was. Het ergste van dit alles was dat ik al die jaren had stil gestaan, staan wachten op iets ... Ik had altijd gehoopt dat ik mijn overlevingsmechanisme, dat me als kind overeind had gehouden, als volwassene zou kunnen uitschakelen en dat ik dan echt zou kunnen beginnen met m-ij-n leven, waardoor ik alles zou kunnen, als ik maar hard genoeg mijn best zou blijven doen. Maar de realiteit was nu duidelijk anders. Mijn waardigheid was weg. M-ij-n wereld verging wel op 21 december 2012.

Door mijn beperking moest ik me continu richten naar wat anderen vonden hoe ik moest zijn. Wat ik daar het allerergst aan vond was dat ik me dikwijls, terwijl ik het niet de juiste keuze vond, aan anderen aanpaste, maar dat zij zeiden dat ik dat nooit deed. Ik had zoveel pijn gehad, mezelf verloochend voor hen, en zij hadden het nooit zo gezien. Ze durfden zelfs te zeggen dat ik dat juist niet deed. Ik vergooide mijn hele leven voor anderen, alleen maar om het hun naar de zin te maken. Ik dacht iets goeds te doen voor die ander, dat was nog het allerergste. Alles was voor niets geweest.

Ik stortte opnieuw in, maar na een flinke huilbui las ik nogmaals, deze keer met een woordenboek erbij, de uitslagen van de testen. Het was iets van binnenuit, wat gewoon zo was. Blijkbaar was ik

toch ‘lief maar dom’, zoals mijn leraar Nederlands op de middelbare school altijd al tegen me had gezegd. Maar waarom kon ik het in theorie wel verwoorden, maar in de praktijk niet presteren? Dat ik geen initiatief meer nam, kwam doordat alles wat ik deed niet werkte, zoals ik elke keer opnieuw van iedereen te horen kreeg. Maar deed ik het op hun manier, dan duurde het te lang of kostte het mij te veel energie. Gelukkig had ik dus wel altijd goede adviezen kunnen geven aan mijn kinderen. Ik kon ze alleen niet zelf opvolgen. Maar ik wist wel waar ik het over had. Dat voelde ook zo. Alles wat ik al dacht werd bevestigd, maar waar het door kwam en hoe ik het kon verbeteren stond er niet bij.

Ik moest iets met deze uitslagen doen. Zo kon ik echt niet verder leven, ik was helemaal kapot. Er moest iets veranderen, al waren het alleen maar mijn gedachten erover. Ik moest accepteren dat mensen altijd teleurgesteld zouden zijn. Ik moest het loslaten. Maar kon ik nu ook niet meer op mezelf vertrouwen? Ik kon mijn gedachten maar beter niet meer hardop uitspreken, want hoogstwaarschijnlijk resulteerde dat voor mijn omgeving in onbegrijpelijk en onzinnig gebrabbel. Uit de onderzoeken bleek: dat ik wat betreft handelingsgerichte vaardigheden laag-begaafd

was. Ik kon het geheel niet overzien en daardoor niet ergens aan beginnen, geen eigen initiatieven tonen of er een planning voor maken. Wel bleek dat mijn talent in mijn talige vaardigheden school. Blijkbaar kon ik mezelf goed presenteren aan anderen. Ik begreep nu ook waarom de sollicitatiegesprekken altijd goed verliepen, maar de taken die ik daarna moest verrichten niet uit de verf kwamen. Mijn werkgeheugen werkte niet helemaal, vandaar dat ik moeite had informatie vast te houden. Verder was ik redelijk depressief en neigde ik naar autisme, wat ik overigens zelf al als het syndroom van Asperger had herkend.

Ik voelde het bloed langzaam uit mijn gezicht wegtrekken toen ik met een stem die beheerster klonk dan dat ik me voelde, begon aan mijn zakelijke uitleg:

‘In de brief van uw broers stonden twee voorstellen die ik onacceptabel vind.’ Twan draaide zijn hoofd een beetje, zodat hij me beter kon volgen. ‘Ten eerste willen ze de tekeningen in kleur. Ik sta erop dat ze zwart-wit zijn.’ Daar protesteerde Twan al.

‘Maar u wilt uw tekeningen toch terugzien zoals ze zijn?’

‘Natuurlijk, maar daardoor kost het boek meer dan de ouders van de kleintjes kunnen betalen. Ik ben vastbesloten. Wat ons op het tweede punt van uw broers brengt. Zij willen het aantal tekeningen met bijna een derde terugbrengen. Onacceptabel!’ Met krachtige ogen keek ik hem gespannen aan. Maar Twan stelde me gerust.

‘Dat idee is niet van mijn broers, maar van mij. Als we namelijk teruggaan tot eenendertig tekeningen kunnen we alle illustraties op één vel drukken in juist die driekleurendruk die u wenst, en tegen een relatief lage kostprijs.’ Ik ontspande

me, waardoor mijn hoofd weer terug naar achteren tussen mijn schouders bewoog en mijn in elkaar gewrongen handen losjes op het tafelblad vielen. Twan zei nog: 'Ik heb veel aandacht aan uw boek geschonken. Ik wil dat het er kleurrijk uit ziet, zodat het eruit springt tussen de gewone boeken.' Met zijn hand in de lucht wees hij naar een denkbeeldige boekenplank. Verbaasd dacht ik: hij heeft de tijd genomen om erover na te denken. Ineens zag ik hem niet meer als een bedreiging en ik lachte met heel mijn gezicht.

'Welke andere boeken heeft u nog meer gedaan?' Vragend keek ik Twan aan.

'Persoonlijk bedoelt u? Dit wordt mijn eerste boek.' Mijn achterdocht drong zich meteen weer aan me op. 'Onlangs heb ik mijn broers en mijn moeder geïnformeerd dat ik niet langer thuis wil blijven omdat ik de jongste zoon ben. Ik wil een degelijke baan en werken voor mijn familiebedrijf en zij wezen mij u toe. Maakt dat het een en ander duidelijk?' Ik zuchtte. Hij had dus geen enkele ervaring. Twan pleitte nog voor zichzelf: 'We bezorgen mijn broers een 'hondenboek', zoals zij het noemen, om mee voor de dag te komen. In kleuren die voor uw eigen ogen gemengd worden bij de drukker.' Zelf naar de drukker gaan, daar kon ik me helemaal in vinden. Absoluut verrukt

voelde ik dat mijn wangen weer hun gezonde rode kleur terugkregen.

Negen

2016. Na vier jaar worstelen met mezelf had ik geaccepteerd dat ik anders was dan anderen en vond ik de kracht om ook eens een hartig woordje met mijn man te spreken. Het was me al een paar keer opgevallen dat hij steeds moeilijker ademhaalde. Vorige week toen hij uit zijn werk kwam, kreeg hij een vreselijke hoestbui. Vanuit de keuken liep ik bezorgd mee naar de woonkamer. Daar moest hij snel op een stoel gaan zitten zo erg was hij buiten adem. Toen hij zichzelf weer onder controle had, zei ik:

‘Twan, wil je alsjeblieft eens naar de dokter gaan, want dit kan echt niet langer zo.’ Voordat Twan antwoord gaf, rolde hij langzaam een sjekkie. In tweestrijd keek hij naar mijn bezorgde gezicht. Met een van de bouwbeurs meegenomen aansteker stak hij toch de zelf gedraaide sigaret aan, nam een diepe teug en kreeg vervolgens weer een langdurige hoestbui.

‘Goed,’ bracht hij schor uit toen het hoesten was afgenomen. ‘Ik wilde je toch al vertellen dat ik gisteren, toen ik van de zolder naar beneden liep, onderaan de trap in de gang op een trede moest gaan zitten om uit te puffen. Ik had gewoon geen